

GASILEC

Letnik XXXVII.

Glasiło »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«

Izhaja vsak drugi mesec. / Posamezne številke 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din.
V »JGZ« združena gasilna društva dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno.

V Ljubljani, dne 20. marca 1933. ● Številka 2.

Predsedstvene vesti.

1. Vlaganje prošenj.

Kljub večkratnim opozorilom vlagajo mnoga društva svoje prošnje preko župe in zveze naravnost kr. banski upravi, od koder prihajajo po obratni poti na zvezo in od tod na župe v izpopolnitev ter priporočitev. Ker je v interesu čim hitrejšega poslovanja in v doseglo rešitve v najkrajšem času, naj vsa društva vlagajo svoje dobro utemeljene, z nepobitnimi dokazili opremljene in na celi pisarniški polji spisane prošnje edino-le po pristojnem župnem načelnstvu na zvezno predsedstvo. Dokazila so: plačani ali odprti računi, proračuni, strokovnjaške cenitve škode ter komisijonalne ugotovitve. Vsaki prošnji za izredno podporo iz 2%-nega gasilskega sklada je razen drugih dolgove potrjujočih listin, priložiti vselej vestno izpolnjeno »Popisnico« s potrjenim letnim računskim zaključkom in župnim predlogom, potrjenim od občine. — Izven gasilske službe ponesrečeni gasilci nimajo pravice na povrnitev kakoršnihkoli stroškov. — Prošnjam za podpore iz 1%-nega gasilskega sklada »Popisnic« ni prilagati.

Za enkratne podpore iz »Podpornega sklada« naj vlagajo samo zares onemogli gasilci, vdove po gasilcih, ki so se ponesrečili v gasilski službi in njih sirote. Nujnost dokažejo zdravniška potrdila in potrdila županstva na prošnji brez kolkovine.

2. Prijave Avtor-Centrali.

Po besedilu pogodbe prijavljajo društva koncerte, ples in dramatične igre le po zvezi, ki prijave zbira in tedensko odpošilja poslovalnici.

3. Naročnike lista »Gasilec«

uprava ponovno naproša za obnovev naročbe z nakazilom naročnine Din 15.— za tekoče leto, da bo mogoče določiti naklado 2. številke. Lanskih zamudnikov izkazuje seznam še 122. Ti morajo poravnati zapadlo naročnino do srede marca. Od 850 naročnikov je naročbo obnovila komaj polovica. Vsak naročnik naj stori svojo dolžnost pravočasno, sicer mora uprava list ustaviti. »Gasilec« izhaja za 25.000 članov v le 1750 izvodih. Od teh pa je še okoli 800 iztisov brezplačnih.

4. Gasilski koledar

je deloma še od lanskega leta na dolgu. Letošnji je komaj do polovice poravnan. Naročnino naj blagovolijo društva nakazati čimprej brez nadaljnjih opominov. Isto velja tudi za poravnavo tiskovin.

5. Delež župne članarine

odpremimo, čim bodo vsa društva vplačala letno članarino, kar bo mogoče po vsej priliki do konca t. m.

6. Poslovanje žup.

Jasen pregled vseh vlog je mogoč le iz vložnih zapisnikov, ki jih imajo večina že vsa društva. Pogrešamo pa jih, žal, še pri mnogih župah, ki morajo prednjačiti v vsakem oziru. To potrebno tiskovino ima v zalogi Herman Zupan v Ljubljani, Mestni trg.

7. K načrtu drž. gasilskega zakona

je podalo starešinstvo skupno s tehničnim odsekom svoje mišljenje ministarstvu za telesno vzgojo naroda v uvaževanje pri dopolnitvi in končni redakciji.

IZ STAREŠINSKE SEJE.

V svoji redni seji dne 18. februarja t. l. je starešinstvo sprejelo sledeča novoustanovljena gasilna društva pod okrilje JGZ Ljubljana ter jih dodelilo tako-le:

1. GŽ Belokranjski: Radovica in Slavnava s, pošta Metlika;
2. GŽ Gornjeradganski: Kapela, pošta Slatina-Radenci in Selišči-Kupetinci; pošta Sv. Jernej ob Ščavnici;
3. GŽ Strukovski: Ropčica, pošta Rogoševci ter
4. GŽ Trboveljski: Sv. Jedert nad Laškim, pošta Laško.

Dodelitev društva Velike Bloke GŽ Cerkljanski je z ozirom na malo število članstva GŽ Loške (komaj 6 društev) nemogoča.

Iz predsedstvenega poročila je razvidno, da so se izvršili vsi sklepi zadnje starešinske in odborove seje z dne 10. in 11. decembra l. l. Podpor iz občinskih proračunov oblast ne bo črtala gasilnim društvom, nego jih bo vedno le priporočala.

V interne zadeve posameznih društev, ki izvršujejo volitve v zmislu pravil, se ne more vmešavati zvezino starešinstvo. Pritožbe proti veljavnim volitvam so nezmiselne.

Ugovora društev razpuščene GŽ Sentjurske starešinstvo ne more upoštevati, ker je po veljavnih pravilih upravičeno ustanavljati in po potrebi razpuščati župe, ki ne vrše svoje službe, odnosno ovirajo redno poslovanje.

Poročilo o nadzoru nekaterih GŽ je vzel starešinski svet odobruje na znanje.

Zvezni odbor je v svoji redni seji dne 11. decembra l. l. prepustil določitev časa letošnje glavne skupščine v Celju starešinstvu, ki je določilo za odborovo sejo in sejo odsekov soboto, dne 8. ter za občni zbor nedeljo, dne 9. julija t. l. Razpis s sporedi bo priobčen v 3. številki »Gasilca« meseca maja.

Vežbovnik se prireja z novimi vojaškimi povelji za natis ter bo po vseh prilikah dotiskan do konca prvega polletja.

Jugoslovanska gasilska zveza je prejela sledeča dopisa:

Gasilska zveza

Ljubljana.

Ovom Ministarstvu je čast dostaviti Vam sledeče:

Poznato je da su neka dobrovoljna vatrogasna društva a naročitu pogranična, priredujući razne proslave i svečanosti, pozivala inostrana vatrogasna društva na sudelovanje i da su se tom prilikom međusobno častili raznim vatrogasnim odličjima i diplomama.

Ovo ministarstvo stoji na stanovištu da su za deljenje diploma i odličja merodajni samo vatrogasni savezi priznati od nadležnih faktora te u tome smislu obraća se i Vašem Sa-

vezu sa primedbom da se u buduće ovako sastajanje i bratimljenje pojedinih društava sa društvima iz inostranstva onemogućiti. Potrebno da skrenete svima područnim Vam društvima pažnju, da se ovakvi sastanci, posete i medusobno deljenje odličja i diploma ima staviti pod kontrolu Vašeg Saveza, a Vi ćete za slučaj neželjenih posledica ovakvog sastajanja snositi punu odgovornost.

Ministar fizičkog vaspitanja naroda:
Dr. Hanžić I. r.

P. t.

Načelstvu Jugoslovanske gasilske zveze

v Ljubljani.

Pogodba, ki je bila sklenjena s p. t. Jugoslovansko gasilsko zvezo v Ljubljani in Avtor-Centralo za avtorska prava S. Bakarčić v Zagrebu, za plačevanje tantijem za pevske,

glasbene ter gledališke prireditve za dobo od 1. februarja 1932 do 1. februarja 1933, se z današnjim dnem neizpremenjeno podaljša tudi za čas do 1. februarja 1934.

Dovoljujemo si p. t. načelstvo »Jugoslovanske gasilske zveze« že danes najvljudneje prositi, da p. t. Zveza to pogodbo objavi svojemu članstvu in da članstvo pozove, da mora vsako prirediteljev, naj si bo glasbena ali gledališka, pravočasno naznaniti p. t. JGZ v Ljubljani.

Po naročilu naše Centrale se odslej ne bo nobeno društvo naknadno pozivalo k plačilu avtorske tantijeme, marveč bo Avtor-Centrala vsak prestopok avtorskega zakona takoj oddala sodišču v kazensko postopanje in zahtevala postopek v zmislu §§ 48, 49 in 52 avtorskega zakona.

Z odličnim spoštovanjem

Avtor-Centrala za avtorska prava,
poslovalnica Ljubljana, Livada št. 29.

Tavčar I. r.

Požar na deželi.

Nadaljevanje.

Ko zaslišijo gasilci pri požaru v domači vasi alarm, odhite k spravišču, pa ne k ognju. Je to pravilo, ki se kaj rado prekrši in povzroči razne neprilike, kajti k ognju prihajajoči gasilci pridejo tja praznih rok in za gašenje je to premalo.

Izkušnja nas uči in društva z mnogimi izkušnjami so določila kot shrambo za opremo posameznih gasilcev, kot čelado, obleko, pas itd. — gasilsko spravišče. Ako pustimo gasilcem obleko doma, se večkrat pogubi ali pa je obleka shranjena na takem mestu, kamor čisto gotovo ne spada. So pa še drugi tehtni vzroki, ki zahtevajo, da hranimo vso gasilsko opremo v gasilnem domu. Vzemimo, da je ta ali oni član v primeru požara odsoten, svojo opremo ima doma zaklenjeno, ko bi jo lahko uporabili v primeru potrebe, če bi bila v gasilskem domu. Da jo v gasilskem domu laže imamo v redu, je samo ob sebi umljivo, kajti umazana gasilska obleka in rjava oprema ne daje gasilnemu društvu dobrega izpričevala, napravi slab vtisk in to še bolj pri požaru.

Član ve, da ima opremo v gasilskem domu in da mora v spravišče.

Mestno prostovoljno in poklicno gasilstvo ima svojo opremo običajno na orodje, h kateremu je dodeljeno. Sicer pa tega ne najdem pri naših gasilnih društvih.

Prostovoljnim gasilnim društvom navadno primanjkuje gasilske opreme in zato je boljše, da oprema visi po velikosti, član pa, ki prihiti, vzame ono, ki je njemu prav.

Odhod gasilcev k požaru v lastni vasi se razlikuje od odhoda k vaji v tem, da morajo v tem primeru posamezniki, ki so prihiteli, prej spraviti orodje iz spravišča. Čestokrat ga tudi brez konj z lastno potezo spravimo k ognju, oziroma k vodi, ker nam nikdar ni znano, kakšen obseg bo zavzel požar v prihodnjih minutah.

Najprej odpošljemo orodje, ki najhitreje deluje. Majhne brizgalnice, dvokolnice odpošljemo torej takoj. Zapeljemo jih čisto k ognju, ljudje donašajo vodo in preden je stopilo v akcijo drugo orodje, je ta majhna brizgalnica mogoče že zadušila požar, ali pa preprečila njega širjenje.

Če imamo pri roki telefon, obvestimo ob izbruhu požara sosednja gasilna društva. To ni za ta društva poziv, da prihitijo na pomoč. Obvestiti jih hočemo, kaj se pri nas godi in sami bodo razsodili, če je treba iti na pomoč in vedeli bodo, kje in kaj gori. Sosednja društva bodo vsaj pripravljena, in ko jih pozovemo na pomoč, bodo takoj odhitela.

Hiter odhod orodja pa je zopet odvisen od tega, kakšen red vlada v domu. Prav pri požaru v domači vasi spoznavamo, kako važen je red v gasilskem domu.

Slučajno smo imeli pred nekaj tedni mokro vajo. Vse cevi še vise v gasilskem stolpu, navijaki so popolnoma prazni.

Zdaj si predstavljajte občutek gasilcev, ki prihitijo po alarmu v dom! Mnogo zmešnjave povzroči tudi dejstvo, ali imamo dvojno vrsto spojlk.

Orodje smatramo le tedaj popolnoma urejeno in pripravljeno, če nam ni treba na njem v primeru alarma ničesar

pripravljati ali izpreminjati, edino oje ali soro vtaknemo in že lahko odpeljemo.

Hladilnik motorke napolnimo pozimi s toplo vodo in jo spravimo takoj v pogon.

Poleti je dopustno, da pustimo vodo v hladilniku. V svetilkah naj bodo dovolj dolge in trdne sveče in v vsaki svetilki tudi škatlica vžigalic. To so malenkosti, a v alarmu se ne moremo brigati zanje; to lahko prej v miru opravimo.

Pazili bomo, da nam brizgalna pozimi ne zamrzne in to ne ročna in ne motorna. Ob hudi zimi zamrzne tudi olje ali se pa vsaj v toliko zgosti, da ni uporabno. Motorke je treba stalno segrevati ali jih pa shranjujemo v toplih prostorih. Ako je pa to nemogoče, pa strogo ravnajmo po predpisih, ki nam jih je dala za ta primer tovarna.

Do sedaj se je izvršilo vse delo v popolnem miru in za govorjenje in kričanje ali posedanje ni bilo vzroka. Prišli smo k ognju. Sedaj se prične tudi pravo delo za poveljnika. Zadonijo povelja, ki napotijo vse tovariše k enotnemu delu, kateremu nihče ne nasprotuje. Delo posameznika se ne vrši, ampak v celokupnem delu pričnemo napad na ogenj.

Da se to posreči, treba prej mnogo vaje. Smatramo, da so se vršile vaje in predvaje in ostanimo pri poveljniku.

Vodstvo mora v kratkih sekundah izvršiti razvrstitev, ob upoštevanju, kaj naj izvrši vsak član. To velja tako pri ognju, kakor pri vaji.

Zatem je takoj določiti kraj, kamor postavimo brizgalno in drugo orodje. Vsako orodje se mora pravilno napotiti. Ob takšni priliki molčati, pomeni, prepustiti tovariše samim sebi. To povzroči, da se prezira vodstvo gašenja. Treba je potem določiti tovariše, ki prevzamejo sesalne in tlačilne cevi. Ako se to vse izvrši brez pomote, smo že na pravi poti.

Ravno tako postopamo pri vajah. Pri vaji kolikor mogoče še natančneje. Poizkusite vajo z domnevanim požarom, ki naj jo izvrši 10—20 članov brez poveljnika. V kratkem boste videli nezadovoljnost vsakega, ker vidi dobro napake sosedu, sam pa ne ve, kaj pričeti. Občutijo, da manjka vodstva!

Neuspeh v primeru požara, neuspeh pri vaji, odvzame pri najboljših gasilcih pogum. Takim vajam možje ne prisostvujejo, ker jih smatrajo za brezpomembne.

Predvsem skušajmo izvežbati posameznika. Če pogledamo poklicno gasilstvo, vidimo, da vadi predvsem s posameznikom. Vaje celokupnega članstva so redke; večinoma ob priliki kakih parad ali pa, da pokažejo nastop kakim interesentom ali gostom.

Poklicno gasilstvo vlemest ima tudi celo vrsto činovnikov. Poznamo jih oddaleč po njih odznakih. Pri požaru preneha delovanje teh podvodij in vse vodstvo prevzame poveljnik, kateremu so sicer odgovorni činovniki za donos vode. Vodja gašenja si mora biti na jasnem, v katero smer se hoče požar razširiti. Tja bo osredotočil vsa gasilna sredstva, da tako prepreči ali preseka širjenje ognja. Včasih

zadostuje zato ena vodna cev, včasih je treba tudi treh. Istočasno mora skrbeti za rešitev ljudi in živine; določi naj tovariše, ki to store. Postrani odredi alarmiranje sosednjih gasilnih društev, orožništva in zdravnika. Da mora to izvesti, si vodja gašenja ogleda natančno požarišče od spredaj, od desne, od leve, od zadaj in tudi sosednje hiše. Za to opazovanje so mu na razpolago približno 2 do 3 minute. Med tem časom že prihaja prvi vodni curek. Sedaj je treba izreči povelja tako glasno, da jih razume vsak tovariš. Ne briga se za polaganje cevi in tudi ne popravlja taktičnih napak. Opazuje le učinek svojih gasilnih naprav, slično kakor pri topništvu v bitki ali ostrem streljanju opazuje častnik pogodljaje. Vodja skuša zvišati učinek vodnega curka s tem, da spravi cevi čim bližje ognju. Ker pa ne more izvršiti svojih del sam nadzorovati in istočasno opazovati ognja, rabi vez med seboj in svojimi člani. In če so to četarji ali četniki ali eksercirni mojstri ali plezalci, je pač vseeno. Imeti jih moramo, če nočemo, da bo delo članstva razstrojeno, temveč da bo skupno drugo v drugo segajoče. Dunajsko gasilstvo imenuje te činitelje eksercirne mojstre in to po vsej pravici, kajti oni izvežbajo vsakega posameznega člana od začetka dalje.

Poklicno gasilstvo, ki dnevno vežba, ki dnevno polaga cevi, ki se dnevno vadi v plezanju in pri rešilnih oddelkih, ima dovolj izkušenj. To se ponavlja vsak dopoldan in vsak popoldan pod vodstvom eksercirnih mojstrov. Tega manjka podeželskim gasilnim društvom. Včasih se pošlje tega ali onega gasilca na vežbo h kakšnemu mestnemu gasilnemu društvu ali obiskuje ta ali oni kakšen tehničen tečaj. Vrne se z obilnimi izkušnjami, ve, kako je drugje. Takemu tovarišu nudite dovolj prilike, da more to, kar se je naučil, podati tudi drugim. Mogoče priredite potujoče tečaje s tem, da pokličete tehnično izvežbane osebe in poskušate gasilstvo posameznih žup enotno izobraziti. Razumljivo je tudi, da ne moremo zahtevati od podeželskih gasilnih društev, da se vadijo dnevno ali skozi vse leto tedensko. Med dnevnim in nikakim vežbanjem imamo pa zlato srednjo pot.

Vežbanja posameznika manjka. Kdor opazuje velike gasilne vaje, misli, da so ti samo ob sebi umevni prijemi lahki in sami slede. Moti se! Navadno jih slabo izvršimo, ker samo

mislimo, da jih znamo in jih nismo prej v miru sto in stokrat vadili. Le v dobri izvežbanosti najde član potreben mir in sigurnost.

Mnogo tovarišev vežbe sploh mrzi.

Mnogo gasilcev vidim kaditi med vežbo.

Gasilci, ki se zde previsoki in prepametni za vežbanje, to se pravi za vežbanje z orodjem, odklanjajo podreditev.

Požar bo to dokazal! Tam bi se mogoče pokoravali, kajti slabega namena že nima nihče, ne morejo pa v celokupnosti ničesar izvršiti, kvečjemu so uporabni kot posamezniki za delo brez pomena ali skušajo na lastno pest storiti to ali ono, dele na vse strani nasvete ali pa govore brez potrebe. A nasvetov sedaj ne rabimo, rabimo le pravilnega dela celote.

Tovariši gasilci, ne sramujte se, temveč mnogo vadite! Polagajte cevi na vsemogoče načine, vadite z lestvami, vse po navodilih vežbovnika, rešujte ljudi iz nadstropij s pomočjo vrvi, preko lestev in spoznali boste, koliko težko to povzroči. Predstavlajte si, da opravljate to delo v resni priliki, obkoljeni od kričočih gledalcev, ponoči, ob nevihti ali dežju in spoznali boste težave ter priznali potrebo vežbe!

Poglejte si podeželsko gasilno društvo, ki nikdar ne vadi! Pri požaru se obešajo gasilci ponavadi v civilu na brizgalno kakor roj čebel, ki se je med seboj sprejel. To je veselo pogledati! Gasilski oddelek pa, ki pridno vežba, ne napravi nikdar utisa neizvedenca ter si pridobi takoj spoštovanje, dela lahko in uspešno!

Vežbe morajo imeti vedno svoj namen. Pri požaru spoznamo sadove teh vaj. V primeru požara odpade vsaka nepotrebna beseda. Gašenje se vrši tako, kakršna je bila priprava. V teh vajah po določenem načelu in podrobnem delu brez konca in kraja, leži ves čar uspeha pri ognju. Malo, a dobro izvežbanih tovarišev jamči za uspeh; a mnogo napol izvežbanih gasilcev ali nekaj neizvežbanih tovarišev ali takih, ki ugovarjajo poveljniku, napravi uspeh dvomljiv ali ga pa čisto prepereči. Če je bilo delo društva neuspešno, ni temu vedno kriv poveljnik, tudi ne krajevne neprilike, temveč so včasih samo neznamni vzroki kakor: zamenjava sesalne in tlačilne strani brizgalne, slabo spojene cevi itd.

(Dalje prihodnjič.)

Statistika gasilstva v kraljevini Jugoslaviji.

Banovina	Štev. gas. edinic (prost. in poklic.)	Štev. gasilcev (prost. in poklic.)	Štev. motornih brizgaln	Štev. ročnih brizgaln	Hidrofori	Razna prevozna sredstva	Lestve	Sesalne cevi m	Gumijaste cevi m	Konopljene cevi	Domovi	Število krojev	Višina subvencij Din	Godbe
Dravska	760	25.283	280	737	6	877	1.301	6.382	1.260	171.536	327	25.244	554.867	76
Dunavska	180	6.427	26	382	357	116	765	3.000	404	28.421	54	9.841	1.102.250	87
Savska	585	19.893	59	212	125	142	848	2.795	2.297	50.519	67	7.368	300.350	10
Vrbaska	11	275	4	21	12	14	51	117	124	5.170	—	418	33.000	3
Primorska	6	245	7	7	—	20	59	101	162	6.650	3	433	95.000	3
Moravska	1	48	1	2	—	3	11	42	50	1.200	—	96	—	1
Drinska	18	486	17	38	7	47	149	369	1.260	9.249	3	635	78.500	3
Zetska	2	47	4	1	—	4	12	18	280	400	1	49	3.150	—
Vardarska	2	23	3	2	—	2	3	20	60	400	—	23	—	—
Skupaj:	1.565	52.697	401	1.402	507	1.225	3.299	12.844	6.446	273.545	445	44.107	2.157.117	183

Tukaj niso vnešeni podatki Beograda, ki tvori z mesti Zemun in Pančevo svojo oblast. Te objavimo, ko jih poizvemo.

Ing. St. Mensik — Dunaj, predaval v Mariboru.

Delovanje gasilcev v strupenih plinih ali pari.

Priredil Lj. M.

Moderna tehnika gašenja se je mogla razviti šele, ko je dobila sredstva proti plinom. Šele od tedaj ji je mogoče prodreti v zapljinjene prostore in tako napasti ogenj čim bliže in to s tem večjim uspehom in z najmanjšo škodo, povzročeno s polivanjem.

Ako se sredstva proti plinom ne upoštevajo povsod enako in tako, kakor jim to gre, potem je iskati vzroka v tem, da se od posameznega orodja zahteva več, kakor more to storiti. Ob priliki pregleda društev pa se najde večkrat obrambne aparate proti plinom v takem stanju, da tvorijo ti pravo nevarnost za nosilca.

Iz tega vzroka je nujno potrebno gasilcem ponovno raztolmačiti posamezne plinske maske, tako da jim je v vsakem slučaju takoj jasno, katera obrambna sredstva proti plinom je treba rabiti.

Danes si moderno opremljenega društva ne moremo misliti brez obrambnih sredstev proti plinom. Ta bi tudi ne mogla delovati pri sedanjem stanju tehnike, ki je ustvarila nevarnosti, kakršnih pred leti še nismo poznali. Omenim samo: bencin in bencol kot pogonsko sredstvo za avtomobile, motorna kolesa, za bencinske motorje v industriji in kmetijstvu.

Tako sem ovrigel vse ugovore, ki so navadno vedno isti, češ prej tudi nismo imeli obrambnih sredstev proti plinom.

Ne smemo čakati, da nas pouči kakšna katastrofa, da je treba vedno proučavati novejša sredstva.

Nastopna izvajanja naj bodo v navodilo vsem gasilcem, kako sigurno in zanesljivo uporabljajo sredstva proti plinom.

Razvoj in napredek industrije zadnjih desetletij je dovedel do tega, da se za predelavo in za izboljšanje predelave sirovin uporabi čimveč kemikalij, ki jih naši predniki niso poznali.

To pa je zopet dovedlo do tega, da se ubrani človeški organizem vpliva vseh pri prideloivanju prosto nastalih škodljivih plinov, par in prahu.

In preko industrijskih naprav se skuša gasilstvo s čim manjšo uporabo vode izogniti škodi, povzročeni po vodi. Zato hočemo prodreti pri požaru čim bliže jedru požara, to pa je le tedaj mogoče, če lahko delamo v dimu. Pa tudi pri zatiranju raznih škodljivcev, v rudniku, globokih studencih in zapljinjenih predorih, kakor tudi pri reševalnem delu, je postal moderni dihalni aparat neobhodno in nujno potrebna oprema našega gasilstva.

Dihalni strupi pridejo skozi dihala v človeška pljuča in od tod, če niso kisli plini, ki osmodijo pljuča, v krvni obtok. Dihalni plini so torej še bolj nevarni, kakor oni strupi, ki jih sprejemajo koža ali prebavila.

Uporaba plinov v svetovni vojni nas je dovedla daleč naprej v plinski obrambi. Iznasel se je kemijski filter. Pred svetovno vojno smo poznali le gobo ali vate, ki smo jih s pomočjo primerne pločevinaste škatljice povezali preko ust in nosu, tako zvani respiratorji, ki so nas branili le proti prahu ali kašljanju, povzročenem po dražilnih parah. Ni pa bilo mogoče uporabiti teh respiratorjev proti strupenim plinom. Iz navedenega vzroka se pri izvajanjih ne bomo pečali z njimi.

Dihalni filtri, ki so nastali med svetovno vojno in so jih razni inženjerji izpopolnili, obstoje iz valjaste pločevinaste posode, napolnjene v glavnem z eno plastjo aktivnega ogljenja in eno plastjo plosčevega kršča, ki se podvrže, kadar je pač potrebno, posebni kemični preparaciji. Dihalni filtri se z ozirom na uporabo zaznamujejo z barvanimi znamenji in začetnimi črkami, tako da je izključena vsaka pomota. V naslednjem bom podal kratko karakteristiko posameznih filtrov, kar bo gotovo za marsikoga posebne važnosti.

Filter A (rjav) proti strupom ogljikovodikove skupine.

Filter B (siv) proti kislim plinom halogena, halogenovega vodika in zoper nitrozne pline.

Filter D (sivorumen) proti plahom — kloridfilter.

Filter E (rumen) proti žveplenasti kislini.

Filter F (rdeč) proti dražilnim snovem in požarnim plinom.

Filter G (moder) proti pruski kislini.

Filter J (modro-rjav) proti Cyklonu B (pokončevanje mrčesa).

Filter K (zelen) proti amonijaku.

Filter L (rumeno-rdeč) proti žveplenemu vodik.

Filter M (rumeno-moder) proti žveplenastemu amonijaku in amonijaku istočasno.

Filter O (rumeno-zelen) proti fosforovemu in arsenovemu vodik.

Filter R (rumeno-rjav) proti žveplenastemu vodik in organskim param.

Da se omogoči zveza filtra s človeškimi dihalnimi organi, je nastala ravno tako med svetovno vojno plinska krinka, ki pa se je od tistega časa zelo izpopolnila.

Najboljša oblika preprostega varstva dihanja je krinka iz odjenljivega materiala, ki usta in nos za pline neprodirno pokrije in ki ima vitje, v katero se navije navoj dihalnega filtra. Pri obstoju snovi, ki dražijo oči, rabimo še očala, ki pokrijejo tudi oči neprodušno.

Take krinke imenujemo polovične krinke v nasprotju s polno krinko, ki pokrije celo lice in koje tesnilna črta teče preko čela, lic in podbradka.

Po namenu, precejati zrak in vezati škodljive primese v cedilniku (filtrirna zmes), imenujemo polovične in polne krinke (maske) cedilne priprave (filtrirne priprave).

Ker precejalni aparati zrak le snažijo, a ne dovajajo kisika, je raba takega aparata odvisna od kisika, v kolikor ga je še v pokvarjenem zraku.

Ta določba je skrajno važna in jo je treba ponovno poudariti in si jo zapomniti, ker je postalo nepoznanje tega dejstva že marsikomu usodno.

Javnost je žalibog večinoma mnenja, da zadostuje in da smo varni pred vsemi nevarnostmi, če le imamo plinsko krinko (masko). V tem jih pa še potrjujejo nekateri udeleženci svetovne vojne, ki trde, da so s plinsko masko na licu šli skozi drn in strn. Resnično je le to, da ni bilo vprašanje kisika za slučaj zapljinjenja vojnega pasa glavnega, ampak le podrejenega pomena, ker so bili vojni plini tako hlapljivi, da smo z gotovostjo računali na dovoljno množino kisika v zapljinjenem zraku.

Pa si oglejmo plinsko obrambo od katerekoli strani, vedno trčimo na kisik, ki ima v plinski obrambi odločilno vlogo.

Dočim je narava ustvarila človeško telo s toliko rezervo, da more stradati po več dni ali lahko dalj časa trpi žejo, mu je dala tako malo rezerv kisika, da zadostuje človeku le 5—6 minut.

Radi važnosti in življenjske potrebe kisika naj v naslednjem z njim seznanim čitatelje.

Človek rabi povprečno dnevno 700 litrov kisika. Če preračunamo uporabo kisika v kakem večjem mestu, vzemimo Ljubljano, dobimo ogromne številke (42.000.000 litrov). Ne računamo tukaj s kisikom, ki ga uporabi naša industrija, razne peči, ne glede na dihanje živali, ki ravno tako rabijo kisik, vendar pridemo do ogromne množine kisika, ki ga rabimo dnevno.

Pljuča uporabijo približno 4—5 % kisika iz zraka, ki ga vdihamo in izločijo približno isto množino ogljika.

Ako stojimo na ljubljanskem gradu in gledamo preko mesta, se nam nehote vsili vprašanje: kam neki izgine ta ogromna množina izdihanega ogljika! Zdi se, da bi se moral tekem tisočletij, kar obstoji svet, zrak prepojititi z ogljikom.

Ali stvarnik je modro ustvaril svet ter je določil rastlestvu nalogo, ki to uravnovesi.

Veter in topli valovi vodijo z ogljikom nasičen zrak proti našim travnikom in gozdovom, ki uporabijo za svojo rast ogljik in izdihavajo kisik.

Razni parki in zeleni prostori v mestih, za koje vzdrževanje uporabijo mesta toliko denarja, so prav za prav pljuča mest.

Toda sedaj nazaj k dihanju skozi krinke. Za naša daljnja razmotrivanja bo zadostovalo, če poudarimo sestavo zraka: 21 % kisika in 79 % dušika. Videli smo pa tudi, da je odvisen nositelj plinske krinke od kakovosti obdajajočega ga zraka.

Ako pade vsebina kisika v zraku na 20 %, 19 % ali 18 %, človeka, ki dela s filtrirno pripravo na licu, to ne ovira pri delu, zato ne čuti težav pri dihanju, izvzemši, če dela naporno. Ako pade odstotek kisika v zraku na 17, 16 ali 15 %, potem čutimo pri težkem delu ovire pri dihanju. Pri 14 %, 13 % ali 12 % kisika v zraku ni priporočljiva raba filtrirnega aparata.

Ako pa vsebuje zrak le 9 % ali 8 % kisika, more človek s filtrirno pripravo le živeti, če se vleže in mirno leži.

V lažje razumevanje podam nekaj številke glede uporabe kisika.

Človek z močnim telesnim ustrojem, težak okrog 70 kg, uporabi pri popolnem miru, to je, če mirno leži, 0,18 litra kisika na minuto, sedeč rabi 0,25 l kisika v minuti, stoje že porabi 0,36 l v minuti. Ako pa ta človek v uri prehodi 3 km, uporabi 0,75 l kisika v minuti; ako pa pospeši hojo na 6 km v uri, tedaj porabi 1,5 l v minuti, če pa celo leti, uporabi 2 l v minuti. Po napornem delu pa se lahko zviša uporaba kisika na 3 l v minuti.

Te številke in naslednje preudarjanje o dihanju v filtrirnih pripravah naj si zapomnijo vsi, ki imajo vsled svojega poklica ali bodo imeli opravka z obrambnimi sredstvi.

Ni vsakemu omogočeno delati s krinko in filtrom. Dihanje z masko zahteva človeka s polnim dihanjem, to je takih ljudi, ki v mirnem ritmu vdihavajo in izdihavajo, to je pri vdihavanju napolnijo vsa pljuča z zrakom. V vsakdanjem življenju pa srečamo ljudi, ki plitvo dihaajo, to je pljuča napolnijo le površno z zrakom. Zrak, ki ga izdihavamo, sestoji iz kisika, dušika, vodenih hlapov in majhnih množin maščobnih kislin. Ti odpadki pa se pri zadnje omenjenih ljudeh ne izrinejo iz dihalnih organov. Nekaj jih ostane v mrtvih prostorih dihalnih organov v sapniku, žrelu in ustih. Ta tako zvani residualni zrak se pri ponovnem vdihu povede ponovno z razredčenim zrakom v pljuča.

Dočim to ne igra pri prostem dihanju tako važne vloge niti pri ljudeh, ki plitvo dihaajo, se to izpremeni pri dihanju po krinki, kajti oni mrtvi prostor pri dihanju se poveča za toliko, kolikor ga neprodušno zavzema zaprta notranjost krinke.

Pa še z eno težavo je treba računati, da filter krinke otežkoča dihanje. Človek, ki globoko diha ali polno diha, izžene pri izdihavanju večji del izdihanega zraka skozi filter in po močnem dihanju jako razredči residualni zrak s svežim.

Tega pa ne more storiti človek s plitvim dihanjem in je pri takem človeku residualni (slab) zrak skoraj prenapolnjen s slabimi tvarinami, ali odpadki zraka, kar pa zopet slabo vpliva na telesno stanje človekovo.

Prevelika količina ogljikove kisline povzroči predvsem glavobol.

Temu pri delu s plinsko masko na glavi tako ovirajočemu in neprijetnemu činitelju je odpomogel sestavitelj plinskih obrambnih sredstev »Dräger«, kojega ime je merodajno na polju reševanja s kisikom.

Svoje krinke je izpopolnil s tem, da jim je v notranjosti napravil majhno krinko, ki obdaja priključek filtra v notranjosti in leže mehko preko ust in nosu. Normalni mrtvi prostor se pri izdihavanju lahko določi s 500 cm³, od kojih se z notranjo krinko praktično izloča 445 cm³.

S tem izboljškom se znatno olajša delo s krinko. Vendar pa je potrebno, da dihamo v maski globoko in mirno in zato je treba vaje.

Vedno pa nastane vprašanje, kako dolgo učinkuje dihalni filter. Na to vprašanje je odgovor le tedaj točen, če je tudi vprašanje točno in sicer, če se ma podlagi preiskave ozračja kakšnega prostora in pojmovitosti pljuč delavca določi natančen prehod plina skozi cedilnik (filter). Ker je znano, koliko gramov strupa določen filter lahko veže, pač ni težko določiti časa učinkovitosti dotičnega cedilnika (filtra).

Vsekakor je to merjenje v največjih slučajih nemogoče, tako da se moremo zadovoljiti z nekakim splošnim pravilom.

Cedilnik (filter) je učinkovit do tega trenutka, ko začutimo skozi filter prve sledi arome dotičnega strupenega plina.

Večina vseh strupenih plinov ima nek poseben samostalsten duh, ki ga nosilec krinke, nahajajoč se v takšni zmesi, ki še nikakor ni škodljiva, občuti takoj in ima dovolj časa, da zapusti v miru zapljinjeni prostor in oboroži svojo krinko z novim filtrom.

Izžrpanost kakega filtra lahko nastopi pri močnem zapljinjenju že v nekoliko minutah, lahko pa isti cedilnik (filter) deluje pri malenkostni koncentraciji ure ali pa celo dneve.

Vsi omenjeni dihalni cedilniki (filtri), o katerih smo dosedaj govorili, nas varujejo le pred strupenimi plini, varuje nas pa niti eden ne pred ogljikom, kajti ta zavratni posebno nevaren plin (CO) povzroča več zastrupljenj, kakor vsi ostali strupeni plini skupaj.

Vzrok temu je, da je CO brezbarven, brez duha in okusa in povzroča posebno intenzivno vez s hemoglobinom krvi, kamor stopi skozi pljučne mehurčke. Smrt nastopi po 30 do 60 minutah, če smo v prostoru, ki vsebuje ogljikovega oksida (CO) le 0,3 do 0,4 %.

Njegova nevarnost pa obstoji v tem, da nastopa dnevno v gospodarstvu pri izgorevanju premoga ali rabi svetilnega plina ter nas tako vedno in povsod ogroža.

Maska (krinka) s prej omenjenimi cedilniki (filtri) je torej popolnoma nerabna kot obrambno sredstvo proti ogljikovemu oksidu (CO). Zato sestavljajo posebno velike filtre, ki jih nosimo na hrbtu ali ob strani telesa ter so s posebno dihalno cevjo zvezani s krinko.

V tem CO cedilniku (filtru) se sprevodi ogljik s pomočjo zračnega kisika preko katalysatorske tvarine ter se izvrši brezplameno izgorevanje. Pred tem nastane neškodljiv ogljikov dioksid (CO₂), ki do 2 % razredčen vdihan ne škoduje. Raba CO cedilnika je odvisna, kakor ona vseh ostalih, od zračnega kisika.

Iz vsega sledi, da je raba dihalnih cedilnikov omejena. Tudi pri CO filtrih velja pravilo, da postanejo nerabni, kakor hitro pade zračni kisik pod 15 %.

Oglejmo si sedaj še ogljikov dioksid (CO₂) in prišli bomo na drugo polje plinske obrambe.

Ogljikov dioksid je, kakor smo že preje slišali, nevaren plin z ozirom na strupenost. Pa je vendar tudi v velikih množinah škodljiv plin. Človeška pljuča vsebujejo ogljikovega dioksida 4—5 % in v tej majhni množini sprožuje delovanje dihalnih centrov. Čudno doni pa je vendar CO₂ prijatelj in neprijatelj našega dihanja. Postane škodljiv, če nastopi v večji množini. Ta plin se vsled svoje teže — je 1½krat težji kot zrak — nabira ob tleh kakega prostora in se dviguje v razmerju kakor se nabira ter pri tem izpodriva čisti zrak. Zrak pomešan do 5 % z ogljikovim dioksidom (CO₂) povzroči hitrejšo dihanje. Pri koncentraciji do 8½ nastopi glavobol in vrtoglavica (prenapolnjene dvoranе ob priliki zborovanj), pri 10 % nastopi omedlevica, prizadeti pade na tla in če je koncentracija CO₂ še večja, se zaduši. Ker ogljikov dioksid (CO₂) izpodrine čisti zrak, ni nič za filtriranje. Cedilna (filtrirna) priprava se torej izloči.

Že ogljikov dioksid nas pri večji usredbi (koncentraciji, skupitvi) prisili, da si nadenemo krinko (masko), ki nas napravi neodvisne od zraka, v katerem se gibljemo. Prihodnjo skupino tvorijo priprave za dovajanje svežega zraka, tudi cevne priprave imenovane. Pri teh se dovaja nosilecu priprave po cevi sveži zrak iz nezastrupljenega ozračja. Razločujemo sesalne in tlačilne cevne priprave. Pri obeh smo zvezani po krinki s cevjo. Pri sesalnih pripravah sesa nosilec sam po svojih pljučih zrak in to največ 15 m daleč. Ob koncu cevi je pritrjen prašni filter.

Pri tlačilnih pripravah se dovaja nosilecu zrak po mehu ali injektorju. Injektorsko mehovje dovoljuje do 200 m dolžine. Prednost cevnih priprav je v tem, da ne povzročajo obratnih stroškov in se jih lahko neomejeno rabi. Neugodnost te priprave je, da se vsled dolžine cevi ne moremo prosto kretati. Te priprave so tako rekoč središče med filtrirno pripravo in prosto nosečo in neodvisno kisikovo pripravo.

Kisikova priprava je najboljše, kar se je ustvarilo na polju plinske obrambe in pri teh prednjači zopet »Dräger«, kojega aparati so merodajni še danes vsemu svetu, kar se tiče kisikovih priprav. V kisikovi pripravi dihaajoči živi neodvisno od obdajajočega ga ozračja, zato jih tudi imenujemo izolirne priprave.

Prve rabljive konstrukcije kisikovih dihalnih priprav so znane že iz prvih let sedanjega stoletja ali je bilo treba ogromnega razvoja, preden so dosegle sedanjo dovršenost.

Pri kisikovi dihalni pripravi nosi človek za dihanje potrebni kisik v posebni jekleni steklenici, v kateri je kisik pod visokim pritiskom nakopičen, sam s seboj. V obratovanje spravimo aparat s tem, da odpremo jekleno steklenico, iz katere izhaja kisik (pod pritiskom 150 atmosfer) k posebnemu ventilu, imenovanemu zaklopka za zmanjšanje pritiska (Druckreduzierventil), kjer se visoki pritisk reducira v nizek pritisk. Od tega ventila prihaja kisik v vrečico, dihalno vrečico, iz katere vdihava nosilec s pljuči potreben kisik. Ko nosi človek ves aparat na hrbtu — strani, prsa, pljuča so prosta — je zvezan z aparatom po le dveh ceveh (vdihalna in izdihalna cev, ki sta pritrjeni na krinko. Po vdihavanju dere izdihani zrak, močno z ogljikovim dioksidom prepojen, skozi izdihalno cev nazaj v aparat, v tako zvano alkalipatrono,

to je s kemikalijami napolnjeno pločevinasto škatlo, v kateri se veže ogljikov dioksid. Tako očiščen zrak prihaja ponovno v dihalno vrečico, kjer se osveži s prihajajočim kisikom in je zopet pripraven za dihanje.

Take kisikove dihalne priprave se grade za 1—2 ali 3 urno uporabo. Po tem času je treba zamenjati alkalijevo patrono in kisikovo steklenico. 2—3 urne aparate se rabi po večini v rudnikih, kjer je treba prehoditi daljše prehodne poti, majhne plinske obrambne aparate, pa tudi K, D aparate rabi gasilstvo in industrija, kjer se dela v škodljivih plinih in parah.

Končno omenim: filtrirna priprava se rabi v splošnem pri strupenih plinih malenkostne usredbe (skupitve) in na prostem s primernim nastavkom. Proti ogljikovemu dioksidu, v studencih, kanalih, kletih, kjer vre vino, tunelih, dimnikih, kurilnih napravah in pri požarih z močnim dimljenjem in sploh povsod, kjer si nismo v svesti o zadostni vsebini kisika, pride v poštev cevni ali pa kisikov dihalni aparat.

Pri rabi vseh priprav velja sledeče pravilo: Bodimo mirni, dihajmo globoko in dolgo ter ne uganjajmo nobenih norčavosti, premišljevanje in železna disciplina sta najvažnejši zapovedi!

Dopisi.

Studenci pri Mariboru. Dne 26. jan. 1933 ob 1/5. uri popoldan je izbruhnil požar pri tvrdki Doktor in drug v Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo Maribor pod poveljstvom Ivana Vollerja je bilo takoj na mestu. Za mariborskim gasilnim društvom je prihitelo prostovoljno gasilno društvo Studenci in moštvo delavnice državne železnice. Na pomoč sta še prišli prostovoljni gasilni društvi Pobrežje in Radvanje, ki pa nista stopili v akcijo. Kakor je strokovna komisija pod vodstvom načelnika Vollerja dognala, je škoda cenjena na 200.000 dinarjev. Kako je nastal požar, se ne da ugotoviti.

Vič-Glince. Občni zbor našega društva se je vršil v nedeljo, dne 29. januarja ob polnoštevilni udeležbi članstva ter občinskega zastopnika in našega častnega člana in župnega tajnika. — Župni tajnik nam je stvarno poročal o delovanju župe in želel upoštevanje gasilstva v javnem življenju. Zbor je pod vodstvom tov. načelnika Gašperina prav mirno potekel. Vršila se je stvarna in potrebna debata o nadaljnjem delu, za kar kažejo vsi člani dobro voljo.

Gasilska župa Korotanska. 5. marca 1933 se je vršil redni občni zbor GŽK v prostorih restavracije Lahovnik na Prevaljah. Zastopana so bila vsa včlanjena društva po 34 delegatih ter 11 članov odbora. Iz načelniškega poročila je bilo razvidno, da je navzlic težki krizi župa napredovala. Društvo Črneče si je postavilo nov gasilski hram, društvo Prevalje pa si je nabavilo in adaptiralo gasilski avto. Društvo Brezno-Podvelka je bilo uradno razpuščeno. Požara sta bila v okolišju župe dva in je pri teh sodelovalo pet društev. Skupne župne vaje ni bilo, pač pa se je vršila dobro uspela vaja društev Vuzenica in Muta o priliki župnega zleta v Vuzenici. Med letom sta se izselila iz območja župe dva zaslužna večletna župna odbornika, tov. Färber Tomaž in Pahernik Janko. Izrekla se je obema pismena zahvala za njuno požrtvovalno sodelovanje. Iz tajnikovega poročila je bilo razvidno, da je imela župa ob zaključku l. 1932. 751 izvršujočih članov. Med letom jih je umrlo 17. Vršile so se tri seje. Dopisov je došlo 142, odšlo pa jih je 52. Iz blagajniškega poročila posnemamo, da ima župa ob zaključku leta Din 6895'57 premoženja. Izmed ostalih točk dnevnega reda je povzeti, da se vrši župni izlet v l. 1933. v Guštanju. Kot delegata na občni zbor JGZ se določita tov. Vončina Ciril in Minarek Pavel, kot namestnika tov. Ule Martin in Govejšek Tone. — Ob zaključku se je obravnavalo še več internih društvenih zadev. Občni zbor je ob polnoštevilni udeležbi vseh društev in odbora lepo uspel in so se vse točke obravnavale v najlepši slogi. Občni zbor, ki se je pričel ob 16. uri, je bil zaključen ob 18'30.

IZ GASILSKE ŽUPE TRŽIŠKE. Že sedaj opozarjamo na veliko gasilsko slavnost, ki bo v dneh 15. in 16. julija t. l. Ob tej priliki bo tudi pokrajinski zlet naše gasilske zveze v Tržič. Pripravljalni odbor je pridno na delu. Na sporedu so razne svečanosti ob priliki petdesetletnice prostovoljnega gasilnega društva v Tržiču. Tudi Tržič sam je velezanimivo mesto, polno industrije, poleg tega pa ga dičijo divne gorske lepote. Znano je, da je Tržič obmejno mesto, po svoji legi pod znanim ljubeljskim prelazom igra važno ulogo ter bo gotovo zanimal zbog krasne ceste vse naše avtomobiliste in druge. Že sedaj vsi iskreno vabljeni. Podrobno sledi.

Moja najnovejša
Iznajdba —
patentirana v
Jugoslaviji

Kombinirana brizgalnica za podeželska gasilna društva

Slika kaže navadno ročno brizgalno, ki je predelana tudi za motorni pogon. Če bi slučajno motor odrekel, se v 10 sekundah prestavi ter deluje brizgalna lahko na ročni pogon. ● Tako kombinirano brizgalno lahko upravlja vsak preprost gasilec. ● Brizgalna na motorni pogon da na minuto okoli 500 litrov tudi nečiste vode. ● Zahtevajte natančnejša pojasnila.

I. PFEIFER starejši
HOČE PRI MARIBORU ŠT. 39

Kompletno dvokolno motovilo, dobro ohranjeno, ugodno proda Prostovoljno gasilno društvo Žalec

Društvo, ki ima naprodaj ročno brizgalno, 4kolesno v teži 700—800 kg ali 2kolesno v teži 400—500 kg, naj to sporoči z navedbo cene in stanja brizgalne na "Upravo Gasilca" pod "Brizgalna".

Čelade
Pasove
Rogove
Trobke
Sekirce

Čepice, epolete,
znake, spojke in
cevi najceneje pri

A. KASSIG

LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

Zahtevajte ilustrirani cenik!

Gasilci!

Dobro, modro sukno dobite v 140 cm širini že od Din 49— naprej. Prav poceni dobite tudi specialno vrsto gradna in druge vrste blaga za letne obleke, kape, znake in druge potrebščine. Kroje Vam izdelava po meri in zelo poceni

TRGOVSKI · DOVA
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje štev. 17

Zahtevajte ponudbe z vzorci in cenikom!

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, PREŠERNOVA 3
S PODRUŽNICO, MIKLOŠIČEVA 13

je največja regulativ. hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10.000.000 Din.

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. **Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.**

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji **podružnici na Miklošičevi cesti.**

Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367. Poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12.

Jugoslovanska zavarovalna banka

»Slavija«

sprejema zavarovanja za požar, vlom, zakonito jamstvo, telesne nezgode, avtomobilske škode, transport, točo in razne vrste življenjskega in pogrebne zavarovanja. Lastna poslopja v Ljubljani, Sarajevu, Osijeku in Novem Sadu. Kupčijska zveza s češko banko Slavijo v Pragi.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani

Telefon štev. 2176 in 2276

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenjskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebni stroškov, dalje pri vseh jamstvenih, nezgodnih in vlomskih zavarovanjih, pri zavarovanju kaska

upoštevajte edino-le

**VZAJEMNO
ZAVAROVALNICO**

LJUBLJANA
MASARYKOVA CESTA

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

GASILNA DRUŠTVA, POZOR!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

izdelke slovitih čeških tovarn, katere ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 20
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 33

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

tiska vse za Vas

n. pr. društveno glasilo, tiskovino, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6
MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

Ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.

»JUGOSLAVIJA«

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani.

Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenjska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam valed latinskega vloma.
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam valed razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

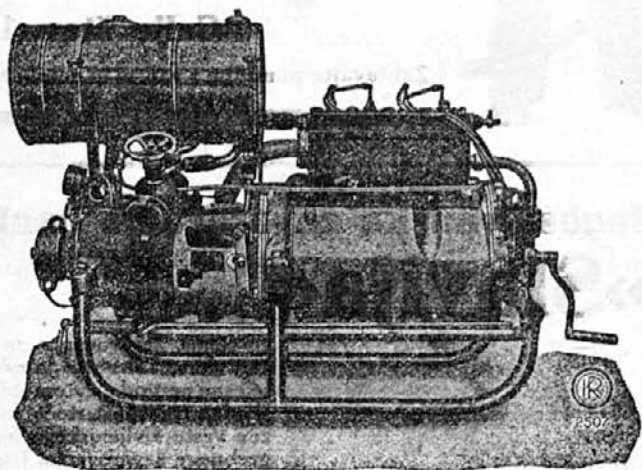
Po naredbi ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žensitvene kavelje za častnike.

Telefon 2571. PISARNA: TYRŠEVA CESTA ŠT. 15. Telefon 2571.

Konrad Rosenbauer, Linz ob D. K. Rosenbauer in drug, Celje

tovarne motornih brizgalnic in gasilskega orodja

NASLOV ZA BRZOJAVKE: FR. KOŠIR CELJE ★ TELEFON 99

Dvocilindrska motorna brizgalnica, model 1929, 18/20 HP., pritisk do 16 atm. Hladilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s toplo čisto vodo.

Prenosna štiricilindrska motorna brizgalnica, model 1929/30. 24 HP.

Najnovejša konstrukcija se izdeluje na dvokolne, štirikolne in avto-priklopne vozove.

Na podlagi 20letne preizkušnje v motornih brizgalnah priporočamo svoje avtomobilne, štirikolne, dvokolne in prenosne motorne brizgalnice.

Škropilni avtomobil s pripravo za snaženje in pometanje cest.

Več kot 2000 Rosenbauerjevih brizgalnic po vsem svetu.

Vsakovrstne lestve, gasilsko opremo, čelade, pasove in vse v to svrhu spadajoče predmete. Brezplačne ponudbe, predvajanje brizgalnic, informacije itd. na željo:

FRANC KOŠIR, CELJE

glavne zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino.

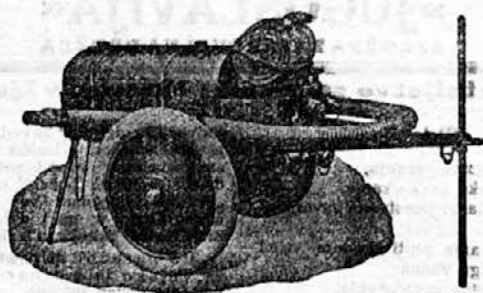
Gasilski zavodi d. d.

Čechy pri Prostějovu na Moravskem

Ustanovljeno leta 1820.

Zastopništvo Maribor

Cankarjeva ul. 36

Lahka, dvokolna motorna brizgalnica z 16/18 HP motorjem, dobava vode 800 l v min., pritisk do 16 atm.

Specialna tovarna brizgalnic, sesaljk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic priporoča svoje prvovrstno, najmodernejše gasilsko orodje. Vse vrste telednega orodja. Ugodni plačilni pogoji. Za vse stroje se jamčil! Cene solidne.